

Arktisen Lapin ympäristönsuojelu

LAUSUNTO

kirjaamo@sodankyla.fi

4.5.2026

Dnro 220/2026

Lausuntopyyntö 23.3.2026

MUONION KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUMÄÄRÄYSLUONNOS JA PERUSTEET

Arktisen Lapin ympäristönsuojelu Muonion kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena pyytää ympäristönsuojelulain (527/2014) 203 §:n mukaisesti Paliskuntain yhdistykseltä lausuntoa Muonion kunnan ympäristönsuojelumääräysluonnoksesta ja määräysluonnoksen perusteluista.

Muonion kunnan alueelle sijoittuu Muonion, Kyrön ja pieneltä osin Näkkälän paliskuntien aluetta. Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikiaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (PHL 848/1990): ”Poronhoitoa saadaan tässä laissa säädetyin rajoituksin harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- tai hallintaoikeudesta riippumatta” (PHL 3§). Erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella valtion maata ei saa käyttää sillä tavoin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle (PHL 2§). Poronhoitolaissa 53 §:n mukaan: ”suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa.”

Muonion kunnan ympäristönsuojelumääräysluonnoksissa on seuraavat poronhoitoa koskevat kohdat:

20§ Poronhoito

20.1§ Uusien porotarhojen perustaminen pohjavesialueelle on kielletty, ellei pohjavesi- ja maaperäselvityksillä osoiteta, ettei toiminnasta aiheudu pohjavedelle pilaantumista tai sen vaaraa.

20.2§ Porotarhan sijoittamisessa tulee noudattaa seuraavia suojaetäisyyksiä alla olevista kohteista:

Talousvesikaivo ja lähde, vähintään 30 metriä.

Paliskuntain yhdistys näkee, että 20.1§ tulee täsmentää koskemaan vain 1. luokan pohjavesialueita. Porojen tarhaamisen kieltäminen 1. luokan pohjavesialueella on ymmärrettävä määräys, sillä alueita käytetään talousveden ottoon.

Jotta vältetään sekaannukset muihin poronhoidossa käytettäviin työaitoihin, joissa porojen oleskelu on lyhytaikaista, Paliskuntain yhdistys ehdottaa seuraavaa selkeytystä porotarhan määritelmään (s. 6): *Porotarhalla tarkoitetaan aidattua aluetta, jota käytetään porojen talviaikaisen lisäruekinnan järjestämiseen siten, että porot oleskelevat alueella pidempiaikaisesti ja niiden aiheuttama ympäristökuormitus keskittyy rajatulle alueelle.*

Paliskuntien lausunnot ja kannanotot ympäristönsuojelumääräysluonnokseen liittyen tulee ottaa huomioon painoarvoltaan merkittävänä. Tarvittaessa paliskuntien kanssa on syytä neuvotella. Paliskuntia tulee tiedottaa ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisestä ja voimaantulosta.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelijat, lisätiedot: Vilma Sanaksenaho ja Sanna Hast, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi